

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 5

C5PZD15C0T01

DIDAKTICKÝ TEST

Počet úloh: 30

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

Tento dokument obsahuje zdůvodnění správných řešení jednotlivých úloh didaktického testu.

1 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A) Velmi jsem mu vyčítal jeho povýšené chování.
 B) Jako obvykle odmítal udělat výmyk na hrazdě.
 C) Vývar z jitrocele se používá například k omývání lišejů.
 D) Ze všech hříbat si nejvíce **oblíbyl** kobytku s bílou lysinkou.

Zdůvodnění

Sloveso *oblíbit si* není příbuzné s vyjmenovaným slovem *být*; po kořeni *-líb-* následuje slovesná přípona *-i-* a koncovka *-t*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 2–3

Je známo, že pan Šatra
 pro krejcar nezná bratra –
 a včera kvůli korunce
 prý skočil hlavou do hrnce
 ze čtrnáctého patra.

A když mu soused na to řek:
 „Člověče, vy jste vadný –
 to nemáte strach o mozek?“
 On pravil: „Nemám žádný.“

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

1 bod

2 Která z následujících možností nejlépe vystihuje vlastnost pana Šatry popisovanou v první sloce výchozího textu?

- A) lakota
 B) odvaha
 C) nepřátelství
 D) neopatrnost

Zdůvodnění

V první sloce se vyskytuje ustálené slovní spojení *nezná bratra*, a to v souvislosti s penězi (*krejcar*), což znamená, že jak jde o peníze, pan Šatra na nikoho nebere ohledy, střádání peněz je pro něj to nejdůležitější. Aby bylo poukázáno na to, že pan Šatra je opravdu velmi lakomý, je zde s nadsázkou uveden příklad toho, co je pan Šatra schopen pro peníze udělat: skočit ze čtrnáctého patra.

max. 2 body

3 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (A), nebo ne (N):

	A	N
3.1 Text je hádanka.	☐	☒
3.2 Každý verš začíná jednoslabičným slovem.	☐	☒
3.3 V textu se vyskytuje podstatné jméno v 5. pádě.	☒	☐
3.4 V obou slokách se rýmuje první verš s druhým veršem.	☐	☒

Zdůvodnění

- 3.1 – nepravdivé tvrzení → hádanka je krátký žánr lidové slovesnosti, který mívá podobu slovní hříčky, v hádance se předkládá určitá otázka (např. *Co v létě nosí kožich a v zimě je nahé?*), k řešení této otázky lze dojít důvtipem (*strom*) × text nevykazuje znaky typické pro hádanku
- 3.2 – nepravdivé tvrzení → druhý verš druhé sloky začíná tříslabičným slovem (*člověče*)
- 3.3 – pravdivé tvrzení → podstatné jméno v 5. pádě se vyskytuje v druhém verši druhé sloky: *člověče*
- 3.4 – nepravdivé tvrzení → v druhé sloce se první verš rýmuje pouze s veršem třetím: *řek* × *mozek*

max. 3 body

4 Přiřadte k vynechaným místům (*****) v jednotlivých možnostech (4.1–4.4) sloveso (A–F), které se v daném ustáleném slovním spojení běžně užívá:

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 4.1 *****, co tě nepálí. _____
- 4.2 ***** času jako husa klasu. _____
- 4.3 Darovanému koni na zuby *****. _____
- 4.4 Chytrému napověz, hloupého *****. _____

- A) trkni
B) trhej
C) dodej
D) dočkej
E) nehas
F) nehleď

Zdůvodnění

- 4.1 – E)
4.2 – D)
4.3 – F)
4.4 – A)

K žádnému z posuzovaných ustálených slovních spojení nelze přiřadit ani možnost B), ani možnost C).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 5–6

Při pravidelné rodinné poradě jsme se usnesli, že v neděli pojedeme na pouť. My děti jsme **samozřejmě museli** rodičům slíbit, že se na pouťových atrakcích budeme chovat obezřetně.

Po sytém nedělním obědě jsme všichni vyrazili vstříc novým zážitkům. Cesta ubíhala rychle, za **chvíli** jsme byli na místě. Okamžitě jsme se nechali strhnout **výrem** zábavy. Mladší bratr zamířil ke kolotoči, já jsem se chtěl svézt na horské dráze. Při návštěvě strašidelného zámku, ve kterém nás děsili vlkodlaci a upíři, **my** běhal mráz po zádech. Ze všech koutů se totiž **ozívalo** hrozné psí vytí.

Domů jsme přijeli až za tmy, neboť jsme se dostali do dopravní zácpy.

(CZVV)

max. 4 body

- 5 Napište pravopisně správně všechna slova, která jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou:**

Zdůvodnění

- Slovo *samozřejmě* je příbuzné s přídavným jménem *zřejmý*.
- Podstatné jméno *dítě* je v jednotném čísle rodu středního, v množném čísle je rodu ženského. Pokud je podmětem podstatné jméno rodu ženského v čísle množném (*děti*), v koncovce přičestí činného musí být *-y* (*jsme musely*).
- Podstatné jméno *chvíle* se skloňuje podle vzoru *růže* (*za růži – za chvíli*).
- Podstatné jméno *vír*, které je v textu užito ve významu *rychlý sled událostí*, není vyjmenované slovo ani slovo příbuzné s některým z vyjmenovaných slov, neobsahuje ani předponu *vý-*.
- Zájmeno *já* je v textu užito ve 3. pádě, správný tvar je tedy *mi*, případně *mně*.
- Sloveso *ozývat se* je příbuzné s vyjmenovaným slovem *nazývat se*.

1 bod

- 6 Vypište z výchozího textu několikanásobný podmět:**

Řešení

vlkodlaci (a) upíři

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 7–11

(1) Židovské město v Mikulově patřilo mezi nejvýznamnější na Moravě. Židé zde měli školu, synagogu a velký hřbitov. V osmnáctém století byl Mikulov sídlem vrchního zemského rabína pro celou Moravu.

(2) Mezi rabíny jeden z nejučenějších se jmenoval Šmelke. Povíдали se o něm všelijaké příběhy. Říkalo se, že důchody mikulovských rabínů byly velké, ale u rabína Šmelka bylo prý peněz pořád málo. Každého toulavého žebráka, který u něho zaklepal, obdaroval tak štědře, že rabínovi a jeho rodině leckdy nezůstal ani haléř. Všecky peníze, které rabín během dne dostal, rozdál ještě do západu slunce chudým, při východu hvězd nebyla v jeho domě ani vindra. A když už nebyly doma peníze, rozdával rabín třeba nábytek nebo šaty.

(3) Onehdy daroval žebrákovi prsten. „Cos to udělal?“ naříkala rabínova manželka. „Vždyť ten prsten stál čtyři sta rýnských a byla to naše nejdrahocennější věc!“

(4) Paní rabínová byla štedrá a milosrdná žena, ale čtyři sta rýnských je čtyři sta rýnských! Rabín Šmelke se na okamžik zarazil. Potom zavolal žebráka zpět a povídá mu: „Poslechni, dozvěděl jsem se právě, že ten prsten má cenu čtyř set rýnských. Měl by sis dát pozor, aby tě někdo nenapálil, až ho budeš prodávat!“

(5) Jindy zase rabín Šmelke pomohl staré ženě, které shořel dům. Ubytoval ji u sebe, aniž by za to něco požadoval.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

max. 2 body

7 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (A), či nikoli (N):

	A	N
7.1 V prvním odstavci je číslovka základní.	☐	☒
7.2 V druhém odstavci je podstatné jméno rodu středního.	☒	☐
7.3 Ve třetím odstavci se vyskytuje příslovce.	☒	☐
7.4 Ve čtvrtém odstavci se vyskytuje zájmeno neurčité.	☒	☐

Zdůvodnění

- 7.1 – nepravdivé tvrzení → v prvním odstavci se vyskytuje pouze číslovka řadová, a to *osmnáctém*
- 7.2 – pravdivé tvrzení → v druhém odstavci se vyskytuje podstatné jméno rodu středního *slunce*
- 7.3 – pravdivé tvrzení → ve třetím odstavci se vyskytuje příslovce *onehdy*
- 7.4 – pravdivé tvrzení → ve čtvrtém odstavci se vyskytuje zájmeno neurčité *někdo*

1 bod

8 Které z následujících tvrzení o rabínu Šmelkovi je pravdivé?

- A) Žádného toulavého žebráka nenechal odejít s prázdnou.
- B) Byl velmi moudrý, a proto byl jmenován vrchním zemským rabínem.
- C) V případě darovaného prstenu se zachoval přesně podle rady své ženy.
- D) Nařídil žebrákovi, že prsten nesmí prodat za méně než čtyři sta rýnských.

Zdůvodnění

Pravdivost tvrzení uvedeného v možnosti A) dokládá pasáž barevně vyznačená ve výchozím textu. Tvrzení uvedená v možnostech B), C) a D) jsou jednoznačně nepravdivá.

1 bod

9 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytuje pravopisná chyba?

- A) byla to naše nejdrahocennější věc
- B) povídali se o něm všelijaké příběhy
- C) při východu hvězd nebyla v jeho domě ani vindra
- D) město v Mikulově patřilo mezi nejvýznamnější na Moravě

Zdůvodnění

Pokud je podmětem podstatné jméno rodu mužského neživotného v čísle množném (*příběhy*), v koncovce přičestí činného musí být *-y* (*povídaly se*).

1 bod

10 Který z následujících typů textu nejspíše odpovídá výchozímu textu?

- A) bajka
- B) pověst
- C) životopis
- D) anekdota

Zdůvodnění

Pověst vypráví nějaký příběh, v němž jsou obvykle některé věci pravdivé (např. skutečná historická postava zemského rabína Šmelka nebo skutečné místo – město Mikulov), ostatní bývají smyšlené.

1 bod

11 Napište, kolik souvětí se celkem vyskytuje v prvním a druhém odstavci výchozího textu:

Řešení

4 (čtyři)

Zdůvodnění

V posuzované části výchozího textu celkem čtyři větné celky obsahují alespoň dvě slovesa v určitém tvaru, a jsou tedy souvětím:

- *Říkalo se, že důchody mikulovských rabínů byly velké, ale u rabína Šmelka bylo prý peněz pořád málo.* (slovesa v určitém tvaru: *říkalo se, byly, bylo*)
- *Každého toulavého žebráka, který u něho zaklepal, obdaroval tak štědře, že rabínovi a jeho rodině leckdy nezůstal ani haléř.* (slovesa v určitém tvaru: *zaklepal, obdaroval, nezůstal*)
- *Všecky peníze, které rabín během dne dostal, rozdál ještě do západu slunce chudým, při východu hvězd nebyla v jeho domě ani vindra.* (slovesa v určitém tvaru: *dostal, rozdál, nebyla*)
- *A když už nebyly doma peníze, rozdával rabín třebas nábytek nebo šaty.* (slovesa v určitém tvaru: *nebyly, rozdával*)

Ostatní větné celky z posuzované části výchozího textu obsahují pouze jedno sloveso v určitém tvaru, a jsou tedy větou jednoduchou:

- *Židovské město v Mikulově patřilo mezi nejvýznamnější na Moravě.* (sloveso v určitém tvaru: *patřilo*)
- *Židé zde měli školu, synagogu a velký hřbitov.* (sloveso v určitém tvaru: *měli*)

- *V osmnáctém století byl Mikulov sídlem vrchního zemského rabína pro celou Moravu. (sloveso v určitém tvaru: byl)*
- *Mezi rabíny jeden z nejučenějších se jmenoval Šmelke. (sloveso v určitém tvaru: jmenoval se)*
- *Povídaly se o něm všelijaké příběhy. (sloveso v určitém tvaru: povídaly se)*

3 body

12 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby na sebe navazovaly:

A) Kupodivu však šla otevřít lehce a ven se vykutálely dvě kuličky proti molům.

B) Nechtěla se totiž uhodit do nosu o zadní stěnu skříně. Udělala ještě krok, pak druhý a třetí. Pořád čekala, kdy už narazí na dřevo – a ono pořád nic. „To musí být úplná veleskříň,“ pomyslela si.

C) Okamžitě si vlezla do skříně a zabořila do nich obličej, ale dveře nechala otevřené, protože dobře věděla, že ve skříni se samo zavře leda úplné tululum. Za chvíli se zavrtala hlouběji a zjistila, že za první řadou kabátů visí ještě další.

D) Za druhou řadou už byla skoro tma a Lucinka raději natáhla ruce před sebe.

E) Podívala se dovnitř a uviděla tam viset samé kabáty – hlavně to byly dlouhé kožichy.

F) Lucinku napadlo, že by se mohla podívat, jestli skříň nepůjde otevřít, i když byla předem smířená s tím, že bude zamčená.

(C. S. Lewis, *Lev, čarodějnice a skříň*, upraveno)

První část: _____

Druhá část: _____

Třetí část: _____

Čtvrtá část: _____

Pátá část: _____

Šestá část: _____

Řešení

První část: F)

Druhá část: A)

Třetí část: E)

Čtvrtá část: C)

Pátá část: D)

Šestá část: B)

F) Lucinku napadlo, že by se mohla podívat, jestli skříň nepůjde otevřít, i když byla předem smířená s tím, že bude zamčená. **A)** Kupodivu však šla otevřít lehce a ven se vykutálely dvě kuličky proti molům. **E)** Podívala se dovnitř a uviděla tam viset samé kabáty – hlavně to byly dlouhé kožichy. **C)** Okamžitě si vlezla do skříně a zabořila do nich obličej, ale dveře nechala otevřené, protože dobře věděla, že ve skříni se samo zavře leda úplné tululum. Za chvíli

se zavrtala hlouběji a zjistila, že za první řadou kabátů visí ještě další. **D)** Za druhou řadou už byla skoro tma a Lucinka raději natáhla ruce před sebe. **B)** Nechtěla se totiž uhodit do nosu o zadní stěnu skříně. Udělala ještě krok, pak druhý a třetí. Pořád čekala, kdy už narazí na dřevo – a ono pořád nic. „To musí bejt úplná veleskříň,“ pomyslela si.

1 bod

13 Která z následujících možností obsahuje pravopisnou chybu?

- A) Nevzbuzuj ve mně pocit viny.
- B) Mě vynechej, nic jsem neudělal!
- C) Jdi na třídní schůzky místo **mně!**
- D) Nelituj mě, zavinila jsem si to sama.

Zdůvodnění

Zájmeno *já* je ve větě užito v 2. pádě, správný tvar je tedy *mě*, případně *mne*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 14–18

(1) Premiéra filmu *Čtyřlístek ve službách krále* se odložila o měsíc. Za důvod označili jeho tvůrci vyladování posledních detailů počítačové animace. Nakonec právě animační stránka *Čtyřlístku ve službách krále* vadí nejméně.

(2) Ve filmu je zachována podoba postaviček z původních komiksů, které poprvé světu představil jejich tvůrce Jaroslav Němeček již v roce 1969. *Fifinka, Myšpulín, Piňďa* a *Bobík* zkrátka vyhlížejí věrně, tedy stejně jako v komiksech. Jejich slunečný svět si stále drží své veselé barvy a postavičky se pohybují docela přirozeně, byť od nich filmový příběh ani nežadá žádné zvláštní úkony kromě série katastrof z běžných grotesek. Režisér prý na *Čtyřlístku* vyrůstal a jeho sešity si prohlížel už v době, kdy ještě neuměl číst. Za svou práci se rozhodně nemusí stydět, totéž platí i pro hravou hudbu Ondřeje Soukupa.

(3) Tím ale pouť síní slávy končí, dál už vedou jen schody do suterénu. Dláždí je dva základní kazy: neskutečně slabý, chaotický scénář a nezměrné množství odkazů na různé výrobky sponzorů filmu. Můžeme jen hádat, jak jedno ovlivňovalo druhé. Ale dejme tomu, že nejmenší diváci logiku ve filmu hledat nebudou. Hlavně že se zboří narozeninový dort pro *Fifinku* a lvem vystrašené obyvatelstvo ječí, prchá a padá.

(4) Dospělí zřejmě v sále nevydrží, i když se obrní trpělivostí a ponoří se do pocitu příjemné nostalgie po vlastním dětství. Jenže zanechat potomky v sále znamená jisté nebezpečí: rodič je vystaví mohutnému reklamnímu útoku. Sledování filmu se tak mění v listování omalovánkami ve stylu reklamních letáků a radost z návratu legendy v rozčarování.

(www.idnes.cz, upraveno)

1 bod

14 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se nevyskytuje zájmeno?

- A) stále drží **své** veselé barvy
- B) dláždí **je** dva základní kazy
- C) nežadá **žádné** zvláštní úkony
- D) množství odkazů na různé výrobky

Zdůvodnění

Zájmena jsou v posuzovaných úsecích zapsána červeně.

1 bod

15 Která z následujících možností neobsahuje souvětí?

- A) Můžeme jen hádat, jak jedno ovlivňovalo druhé.
- B) Ale dejme tomu, že nejmenší diváci logiku ve filmu hledat nebudou.
- C) Fifinka, Myšpulín, Piňďa a Bobík zkrátka vyhlížíjí věrně, tedy stejně jako v komiksech.**
- D) Za svou práci se rozhodně nemusí stydět, totéž platí i pro hravou hudbu Ondřeje Soukupa.

Zdůvodnění

Větný celek uvedený v možnosti C) obsahuje pouze jedno sloveso v určitém tvaru (*vyhlížíjí*), je tedy větou jednoduchou. Ostatní posuzované větné celky obsahují dvě slovesa v určitém tvaru, jde tedy o souvětí:

- *Můžeme jen hádat, jak jedno ovlivňovalo druhé.* (slovesa v určitém tvaru: *můžeme, ovlivňovalo*)
- *Ale dejme tomu, že nejmenší diváci logiku ve filmu hledat nebudou.* (slovesa v určitém tvaru: *dejme, nebudou hledat*)
- *Za svou práci se rozhodně nemusí stydět, totéž platí i pro hravou hudbu Ondřeje Soukupa.* (slovesa v určitém tvaru: *nemusí, platí*)

max. 2 body

16 K následujícím slovům najděte ve druhém odstavci výchozího textu slova podobného významu a napište je:

(Hledaná slova mohou být i v jiném tvaru. Výsledná dvojice slov musí být stejného slovního druhu.)

řada –

normální –

hanbit se –

Řešení

řada – *série*

normální – *běžných*

hanbit se – *stydět se*

max. 2 body

17 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

	A	N
17.1 Na premiéře filmu <i>Čtyřlístek ve službách krále</i> se dětem rozdávaly omalovánky.	☐	☒
17.2 Kvůli některým děsivým scénám musí malé děti sledovat film <i>Čtyřlístek ve službách krále</i> pouze s rodiči.	☐	☒
17.3 Film <i>Čtyřlístek ve službách krále</i> měl premiéru v suterénu, kam se ze slavnostní síně šlo po dlážděných schodech.	☐	☒

17.4 Režisér filmu *Čtyřlístek ve službách krále* Jaroslav Němeček svůj úkol zvládl se ctí, jinak má však film určité nedostatky.

Zdůvodnění

Pravdivost/nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže vyznačené ve výchozím textu příslušnou barvou.

max. 2 body

18 Vypište z prvního odstavce výchozího textu všechny základní skladební dvojice:

Řešení

podmět = premiéra; přísudek = se odložila

podmět = tvůrci; přísudek = označili

podmět = stránka; přísudek = vadí

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 19

Za svůj výkon v divadelním představení si zaslouží pochvalu především ***** herci.

(CZVV)

1 bod

19 Které z následujících slov patří na vynechané místo ve výchozím textu (***)?**

(Po doplnění slova musí být věta pravopisně a gramaticky správně.)

- A) dětští
- B) dětčtí
- C) dětský
- D) dětcký

Zdůvodnění

Přídavné jméno *dětský* (kořen *dět-*, přípona *-ský*) je v posuzované větě rodu mužského životného (rozvíjí podstatné jméno *herec*) a je užito v 1. pádě čísla množného (*dětští*).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 20–24

Na chvíli jsem se schoval za jednou velkou díží a pak jsem putoval po horní polici zpátky. Začal jsem využívat ocásku čím dál tím víc. Celou cestu jsem pobíhal od ucha jednoho hrnce k druhému, zatímco dole pode mnou kuchaři a číšníci jako jeden muž kmitali, z kastrolů se valila pára, pánve prskaly a z talířů se kouřilo. Připadal jsem si skvěle a pomyslel jsem si: Bože, chlapče, to je ale život! Jak prima je být na chvíli myší a plnit takovéhle vzrušující poslání!

Tak strašně jsem to prožíval, že jsem úplně zapomněl, že jsem se ocitl v zorném poli kohokoliv z kuchyně, kdo by náhodou vzhlédl vzhůru. To, co se přihodilo v příštím okamžiku, se zběhlo tak rychle, že jsem neměl čas na záchranu. Zaslechl jsem, jak nějaký cizí hlas ječí: „Myš! Podívejte se na tu špinavou malou myš!“ Dole pod sebou jsem zahlédl bíle oděnou postavu s vysokou bílou čepicí a potom se zableskla ocel.

(R. Dahl, Čarodějnice, upraveno)

1 bod

20 Následující možnosti pocházejí z pokračování výchozího textu. Která z nich na výchozí text navazuje bezprostředně?

- A) Kličkoval jsem kolem něj, zahýbal a vybíral zatáčky. Pak opět kličkoval a rychle měnil na kuchyňské podlaze směr.
- B) To vzduchem prosvištěl nůž na krájení. Koncem ocásku mi vystřelila bolest a já najednou padal a padal hlavou dolů k zemi.
- C) I přitom, jak jsem padal, jsem pochopil, k čemu došlo. Věděl jsem, že mi odsekli konec ocásku, že se co nevidět rozplácnu o podlahu.
- D) Zbývala jenom jediná cesta, a to vzhůru. Zaťal jsem drápky do chlupaté ponožky a prchal nahoru, výš a výš po lýtku a přes koleno na stehno.

Zdůvodnění

Výchozí text zachycuje putování myši po kuchyni, v závěru je myš odhalena *bíle oděnou postavou s vysokou bílou čepicí*, text končí slovy *a potom se zableskla ocel*. Možnost B) jako jediná může bezprostředně navazovat na výchozí text: slovo *ocel* označuje *kuchyňský nůž*, který po myši hodila bíle oděná postava. Ostatní posuzované možnosti nemohou na výchozí text bezprostředně navazovat:

- Možnost A) chybně odkazuje: *ocel* je rodu ženského, myš tedy nemůže kličkovat *kolem něj*.
- V možnosti C) vzniká nelogický skok: myš padá pouze proto, že se zableskla ocel, odseknutí části ocásku není nijak zdůvodněno.
- V možnosti D) vzniká nelogický skok: bíle oděná postava se v závěru textu nacházela dole pod myší, myš tedy nemohla šplhat vzhůru po její ponožce.

1 bod

21 Které z následujících tvrzení nejlépe vystihuje výchozí text?

- A) Příběh prožívá chlapec, který se na chvíli stal myší.
- B) Příběh prožívá myš, která se na chvíli stala chlapcem.
- C) Příběh prožívá chlapec, který by se chtěl na chvíli stát myší.
- D) Příběh prožívá myš, která by se chtěla na chvíli stát chlapcem.

Zdůvodnění

Pravdivost tvrzení uvedeného v možnosti A) dokládá pasáž barevně vyznačená ve výchozím textu.

22 Které z následujících slov neobsahuje předponu?

- A) pobíhal
- B) putoval
- C) prožíval
- D) připadal

Zdůvodnění

- Slovo *pobíhal* obsahuje kořen *-bíh-* a předponu *po-* (příbuzným slovem je např. slovo *do-bíhal*).
- Slovo *putoval* obsahuje kořen *put-*, předponu nemá (příbuzným slovem je např. slovo *putování*).
- Slovo *prožíval* obsahuje kořen *-živ-* a předponu *pro-* (příbuzným slovem je např. slovo *o-žíval*).
- Slovo *připadal* obsahuje kořen *-pad-* a předponu *při-* (příbuzným slovem je např. slovo *vy-padal*).

max. 3 body

23 Vypište z prvního odstavce výchozího textu slova významově podřazená slovnímu spojení KUCHYŇSKÉ NÁDOBÍ:

Řešení

díží, hrnce, kastrolu, pánve, talířů

(Slova mohou být zapsána také v základním tvaru, např. *díže, talíř*.)

max. 2 body

24 Rozhodněte o každé z následujících možností, zda obsahuje přídavné jméno tvrdé (A), nebo ne (N):

	A	N
24.1 cizí hlas	☐	☒
24.2 po horní polici	☐	☒
24.3 vzrušující poslání	☐	☒
24.4 v příštím okamžiku	☐	☒

Zdůvodnění

Všechna posuzovaná přídavná jména, tzn. *cizí, horní, vzrušující, příštím*, jsou měkká, skloňují se podle vzoru *jarní*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 25

Jestliže se ti zítra nepodaří sehnat vstupenky na veletrh, můžeš místo toho jít se mnou do kina.

(CZVV)

2 body

25 Přepište výchozí text tak, aby jednotlivá slova byla správně oddělena:

(Doplnění interpunkce nebude hodnoceno.)

Řešení

Jestliže se ti zítra nepodaří sehnat vstupenky na veletrh, můžeš místo toho jít se mnou do kina.

max. 2 body

26 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je napsána pravopisně správně (A), nebo ne (N):

	A	N
26.1 Vinicemi na úbočí mírné vyvýšeniny projížděly těžké vozy tažené čtyřmi osli .	☐	☒
26.2 Slunné ráno brzy vystřídaly podzimní plýskanice doprovázené krupobitím.	☐	☒
26.3 Domy se světlými zdmi a doškovými střechami se vyjímalý na pozadí líbezný krajiny.	☒	☐
26.4 Ozvěna výbuchu a padající skleněné střepy zahnaly zástupy přihlížejících diváků do bezpečných úkrytů.	☒	☐

Zdůvodnění

- Slovo *osel* se skloňuje podle vzoru *pán* (*tažené pány – tažené osly*).
- Slovo *plýskanice* není vyjmenované slovo ani slovo příbuzné s některým z vyjmenovaných slov.

max. 2 body

27 Přiradte k jednotlivým popisům (27.1–27.3) odpovídající městský znak (A–E):

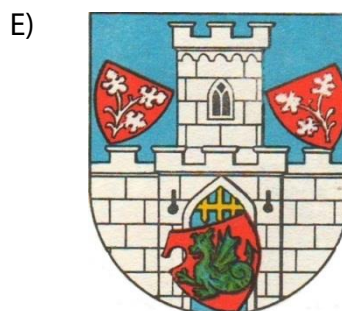
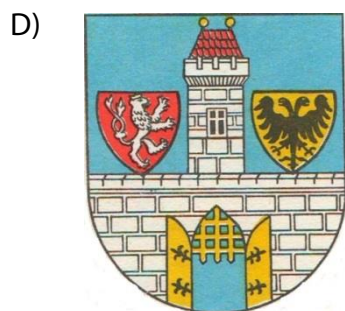
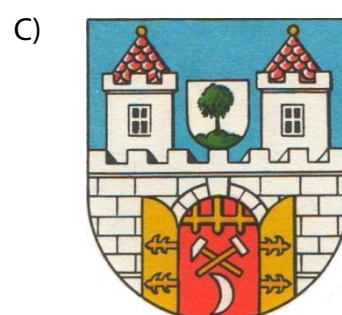
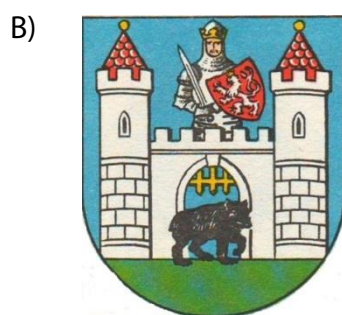
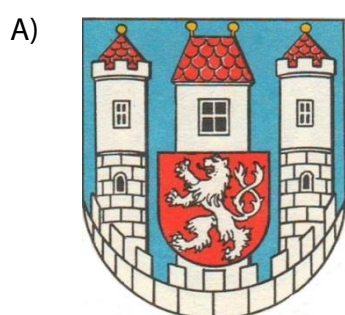
(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

27.1 Na znaku je hradební zeď s cimbuřím. Nad bránou s mříží je věž s jedním oknem ukončená trojzubým cimbuřím. _____

27.2 Na znaku je hradební zeď s cimbuřím. Nad bránou s otevřenými vraty a vytaženou mříží jsou dvě věže, každá z nich má jedno obdélníkové okno. _____

27.3 Na znaku je hradební zeď. Nad bránou s vytaženou mříží je věž s jedním oknem. Obklopují ji dva štíty, na jednom z nich je vyobrazený český lev. _____

(A. Příbyl; K. Liška, *Znaky a pečete středoečeských měst, upraveno*)

Řešení

27.1 – E)

27.2 – C)

27.3 – D)

Žádný z uvedených popisů neodpovídá ani městskému znaku A), ani městskému znaku B).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 28–29

Milé spolužačky a milí spolužáci,
v letošním roce uplyne 20 let od doby, kdy jsme ukončili základní školu.
Všechny absolventy proto zveme na oslavu tohoto kulatého výročí. Sejdeme se
v sobotu 20. června 2015 v restauraci hotelu Modrá hvězda, který se nachází na
okraji města Horní Blatná, a společně zavzpomínáme na zážitky ze školních lavic.

Napište, zda se srazu zúčastníte a zda máte zájem o rezervaci pokoje v hotelu, a to
nejpozději do 17. května na adresu: Miroslav Veselý, Blanická 20.

Věříme, že účast bude co nejhojnější!

Za přípravný výbor Miroslav Veselý

(CZVV)

max. 3 body

28 Vypište ze zvýrazněné části výchozího textu všechna podstatná jména rodu mužského neživotného:

Řešení

roce, června, hotelu, okraji, zážitky

(Slova mohou být zapsána také v základním tvaru, např. rok, červen.)

1 bod

29 Do výchozího textu je nutné doplnit dva údaje, aby sdělení bylo úplné. Ve které z následujících možností jsou uvedeny oba tyto údaje?

- A) důvod konání akce a oslovení adresáta
- B) přesný čas konání akce a oslovení adresáta
- C) důvod konání akce a chybějící část adresy odesílatele
- D) přesný čas konání akce a chybějící část adresy odesílatele

Zdůvodnění

Výchozí text je pozvánkou na setkání absolventů, musí tedy obsahovat datum, přesný čas a místo konání akce. Autor pozvánky požaduje, aby mu spolužáci potvrdili svou účast na akci písemně, uvádí však svou neúplnou adresu: chybí v ní název obce a poštovní směrovací číslo.

1 bod

30 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A) Děti ve třídě vzorně plnily zadané úkoly i další povinnosti.
- B) Po jeho odvážném činu k němu pocítila silnou náklonnost.
- C) Zprávy o bezbranných koťatech v útulku jsme slýchali denně.
- D) Při ranní procházce lesem omylem nasbírali plody vraního oka čtyřlístého.

Zdůvodnění

Přídavné jméno *bezbranný* je odvozeno od slovesa *bránit* předponou *bez-* a příponou *-ný*.